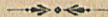

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxvième ANNÉE

15 Août 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 327

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cığaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi altıncı sene

15 Ağustos 1931

Le Turc en 'entr'ouvrant les yeux , dans l'agonie ,
 - Comme un désir suprême , avec mélancolie -
 Dit : « Enlevez - le donc aussi s'il est vivant . »
 Et mourut à l'instant , sur le sable mouvant .

1920

Hazim B. E. yi tebrik ve kendilerine teşekkür etmeliyiz ki **Türk** ün yüksek istikadına ve isticnas iktidarına ve diğer mütemeddin milletlerden seasen hiç bir şeyde geri kalmadığına bir beyyine daha 'ilâve etmiş oldu .

A. D.

Gençlere Enerji dersleri :

« Vazifenizi , cinsi ve mahiyyeti ne olursa olsun, mutlaka sizden beklenen dereceden bir az daha eyi yapınız ! »

Hiç şübhesiz hepimizin gayemiz birdir. Eyi yaşamak ! gaye bu .. Fakat bizi buna götüren yollar ! ?

Ma'alesef çoğumuz bütün ömrünce bir budalalıktan bir başka budalalığa atlarız. Ve henüz (eyi yaşamak) nedir , bilmeden , tanımadan ölüb gideriz .

Evvelâ çocuk iken eyi yaşamayı, oynamak, çalışmamak , keyfimize giden şeyleri yapmak, hoşumuza gidenlere malik olmak şeklinde anlarız. Çoğumuz , fakat hepimiz değil , bunun doğru olmadığını, eyi yaşamak demek bu olmadığını sonradan , bir çok zararlardan, cezalardan sonra fark ediyoruz. Neden sonra görüyor anlıyoruzki muvaffakiyyet ve hayatın zevki tenbellik ve hod binlik demek değildir .

Ka'ideten herkes muvaffakiyyete ve hayatın zevkine na'il olabilir. Hattâ zenginler bile bunun her ikisini bulabilirler. Elverir ki işi doğru yoldan ta'kib etsinler . Muvaffakiyyet ve sa'adet neticelerdir . Bu neticeler bir takım harekâtın mahsalasıdır. Muvaffakiyyet herkesin ma'nevî sermayesi , sa'adet herkesin telekkisi ile ölçülür. Ya'ni bir kimsenin nesi var ? ve bir kimse mahiyyeten nedir ? Muvaffakiyyetin ve hayat zevkının alfabeti, başka ta'birle benim bu hususdaki birinci telekkim şudur :

Vazifenizi , cinsi ve mahiyyeti ne olursa olsun, mutlaka sizden beklenen dereceden bir az daha eyi yapınız !

Sokak süpürücümüsünüz ? karanlık basınca-ya kadar çalışınız . Baş vekilmisiniz ? haftanın

son gününü dahi vergilerden hangisini ne miktarda tenzil imkânı bulunacağını tahkik ile ikmal ediniz .

Her gün bir parça daha eyi görüyor ve anlıyorumki herkesin hal ve vaz'iyeti işine , ya'ni vazifesine 'atf ettiği ehemmiyyetle mütenasiben eyi , çok eyi , fena veya çok fenadır . Bir hapishaneyi geziniz . Burada göreceğiniz insanların hepsi hayatı can sıkıcı bir şey , bir yük telekki ederler . Hayatı böyle telekki ederseniz o hakikaten sizin için mutlaka öyle olur .

İnsanların çoğu hayatı bir 'azab, 'ad ve onu fakirler için bir ceza telekki ederler . İşte pek çok insanı sahihen fakir kalmaya , bed baht olmaya mahkûm eden zihniyyet !

San'atınıza , işinize 'a'id telekkinizden sizin hakiki ve hür bir insanmı, yoksa koca beşeriyet canbazhanesinin ta'lim edilmiş artistlerinden birimi olduğunuzu anlarız .

Her halde hayvanat b. hçelerinden birinde ta'lim edilmiş ya'ni kendisine ba'zı ma'rifetler öğredilmiş vahşî veya ehlî hayvanlar görmüşsünüzdür. Kuyruklarile trampet çalanlar, havaya top atub tutanlar , burnile şapka oynatanlar , Hattâ dans eden atlar , araba koşturan maymunlar vardır . Fakat bunlardan birinin olsun kendisine ta'lim edilen bu mu'ayyen hünerlerden başka bir şey , bir tek hüner daha yapıldığını gördünüz mü ? aslâ !

Bütün ömrünü maymunlara 'a'id tettebbu'lerle geçirmiş olan professeur Garnere bir gün söz arasında maymunların ormanlarda yakılan

ateşlerden çok haz aldıklarını , bunun etrafında dans ettiklerini söylemişdi. Professeure merakla sordum : « Bari maymunlar o sevdikleri ateş sönmesin diye içine taze kütükler atarlar mı ? » muhatabım « khayır » demişdi .

Mevzu'uma dönüyorum . Hayvanlar ancak öğrendikleri mahdud hareketleri yaparlar . Ba'zısı bunları da ancak mubassır ve mürebbilerin tehditleri, kırbaçları ile yaparlar . Ma'al'ese insanlarında büyük bir kısmı, hem pek büyük bir kısmı vazifelerini ancak, ikazlar, ihtarlar ve mubassırlar ile yapıyorlar. bu gibilere ben ta'lim edilmiş 'amele diyorum .

Bu gün yer yüzündeki insanların büyük bir kısmı bir fabrika tekeleği gibidir . Bir çarha bağlanmış bir kayış- la işlerler . Hem de kuruldukları kadar işlerler . Bir arşın fazla değil .

Şimdi insaf ediniz, vazifesine baş- kaları tarafından ceza tehditleri altında sevk

edilen, sürüklenen bir insan ne hakla hayatda muvaffakiyyet ve zevk arar?ve onları bulamayınca da hangi yüzle şikâyet eder ve muvaffak olanlara ta'n etmekde nasıl haklı olur ? Bir tenbel , bir miskin istikbalden ne bekleye bilir ? Dinler, hayatı, çalışanlara va'ad etmişlerdir.

Bir akşam üstü bir fabrikaya gidiniz 'ameleden hangisinin eyi bir istikbale namzed olduğunu görürsünüz . Bunlardan onda dokuzu , paydos düdüğü öter ötmez ellerindeki işi atub elbise dolabına koşarlar . İşini sükûnetle ikmale devam edenler ancak onda bir nisbetindedir . 'amelenin esaretinden bahs ve ondan şikâyet etmeye hakkı yoktur . Kendilerini seir eden bizzat kendi hareket tarzlarıdır . Muvaffakiyyetsizliklerinin , bed bahtlıklarının sebebidir budur . Kendilerini esir mu'amelesine layık kılan , ve hakikaten esir eden bizzat kendileridir . Bunlarda pek a'lâ serbest ve basit telekki edilmekden uzak yaşaya bilirdi . Fakat çaresini bilselerdi ! Bir işçi her zaman müdirinin , iş sahibinin hürmet ve

muhabbetini kazanabilir . Bunu kazananlar pek çokdur . Bunun çaresi de şudur : İşini kendisin den beklenilen , istenilen dereceden bir az eyi yapmak . Halbuki bir me'mura, bir işçiye me- sa'isi hakkındaki fikrini sorunuz. Vereceği cevap, « onun kâfi derecede eyi » olduğu merkezindedir . O bu ta'birle yaptığı işin müdirin , müfettişin beyeneceği kadar eyi olduğunu anlatmak ister . Fakat maksad hakikaten bumıdır ? Vaktile basit bir işçi iken bugün büyük bir müessesenin başında bulunan bir dostum terekkiyi esbabını şöyle anlatır : « Bir çok seneler evvel bir fabrikada işçi idim . İşim bitmeden yahud kolaylanmadan gitmek mu'tadım değildi . Bir akşam beni herkesden sonra çalışırken mal

sahibi gördü . o günden beri terekki ettim. »

Hür bir insan olmak, kendinize hür insanlara layık mu'amele yaptırmak isterseniz sa'yinizin derecesini , semeresini hiç bir zaman kâfi

Piyalelerde naleler

Karanlık illere bir az ışık veren muhabbetim,
Benim beyaz başım için alevden oldu haleler ;
Göğün yagan tahakkümü , yerin çöken tahammülü
Yaratdı şen ribabımın nevalarında naleler .

10 Nisan 1931

A. D.

görmeyiniz ve bilhassa ihtarsız , ikazsız çalışmaya alışınız . İnsanları muvaffakiyyete ve hayatın zevkine götüren uzun yolun ilk adımı budur .

Bir işi ancak ve ancak kanunlar , nizamlar ve emrlerle ve yalnız istenilen derecede yapanlar hakikatda bir nevi' esirdirler . hür insanlar mecburiyyet hudud'arı haricinde dahi çalışanlardır .

Birde şunu onutmayınız . Siz işinizi ne kadar eyi yaparsanız o da sizi o kadar eyi mevkilere çıkarır . Muvaffakiyyete ve hayatın zevkine o nisbetde kavuşdurur . Yalnız kendisinden beklenilen derecede çalışan hür ve muvaffak değildir . Hürriyyet her zaman biraz fazla bir derece daha eyi çalışmayı icab ettirir . bunu yapamayanın ta'lim edilmiş deniz aygırından farkı yoktur . Hulâsa keramet bütün bu « bir parça ziyade » dedir . Bütün terekki , muvaffakiyyet ve bunun tabii neticesi olan « hayatın zevki » hep bu « bir parça » dadır .

Gasson - Mübahat